

հասած աւանդութիւն է: Բրիտանացիները հեթանոսների հալածանքներից խոյս տալու համար, գաղտնաբար այցելում էին Սուրբ Երկիր եւ հոգեպէս հաղորդում Բրիտանի կեանքի հետ կապ ունեցող սրբութիւններին եւ սրբավայրերին: Բրիտանացիական վաղ ժամանակներից մեզ հասած այս աւանդութեանը հետեւելով՝ Երուսաղէմի Միաբանութիւնը ամէն տարի Ծննդեան եւ Աստուածայանութեան օրերից յետոյ ուխտագնացութեան էր մեկնում Յորդանան գետ, ուր կատարում էր Զրօհնեաց հոգեպարար արարողութիւնը: Սակայն վերջին մի քանի տասնամեակներին, քաղաքական անմասնատ Կալմաններու պատճառով ուխտագնացութեան այդ աւանդութիւնը դադարել էր, եւ միայն այս տարի, 2005 թուականի Յունուար 30-ին մեծ թուով ուխտաւորներու մասնակցութեամբ տեղի ունեցաւ ուխտագնացութիւն:

Համեմելով այն վայրը, ուր աւանդութեան համաձայն մկրտուել է մեր Տէր Յիսուս Բրիտանը՝ Յովհաննէս Մկրտչի կողմէ, որն այժմ Կինուորական արգելեալ գօտի է եւ միայն յատուկ պրոտոկոլաւ կարելի է մուտք գործել, նախ կատարուեց Արցախեան ապստամբութիւնների հոգեհանգստեան արարողութիւն եւ ապա տեղի ունեցաւ Զրօհնեաց արարողութիւնը, որի ընթացքին սուրբ Միշոնը «Առաքելոյ աղանդ» շարականի երգեցողութեան տակ միւռնաթափուեց Յորդանան գետ, որից յետոյ բոլոր ուխտաւորները յուացուեցին միւռնուած գետի ջրով, ինչպէս նաեւ վերցրեցին իրենց հետ գետի միւռնուած ջրից՝ հաւատալով դրա սրբաբար եւ հրաշագործ զօրութեանը:

Արարողութեան աւարտին Միաբանութիւնը ուղեւորուեց Երիքովի Ռումինական կիսակառոյց եկեղեցին եւ դիմաւորուեց Վանահօր կողմէ, աղով եւ հացով: Վանահայրը նախ տուեց հակիրճ բացատրութիւն ընդհանուր վանքի եւ վանական համալիրի շինարարական եւ հետագայ ծրագրերի մասին: Փոքրիկ հիւրասիրութիւնից յետոյ Միաբանութիւնը ուղեւորուեց Երիքովի ճաշարաններից մեկում ճաշելու եւ մի քանի ժամ հաճելի ժամանակ անցկացնելուց յետոյ վերադարձաւ Երուսաղէմ:

#### ԱՐՅԱԽԵԱՆ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻ 17-ՐԴ ԱՄԵԱԿ

Արցախեան շարժումը նախկին Խորհրդային Միութիւնում կայացած առաջին ընդվզումն էր յանուն ապստոսութեան եւ արդարութեան: 1988 թուականի Փետրուար ամսին Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը պաշտօնապէս դիմել էր Խորհրդային Կառավարութիւն, բռնապետ Իոսիֆ Ստալինի պարտադրած պատմական անարդարութիւնը ուղղելու եւ այդ տարածաշրջանը Խորհրդային Հայաստանին վերամիաւորելու խնդրանքով: Այս խաղաղ եւ օրինաւոր խնդրանքին Խորհրդային եւ Ադրբեջանական կառավարութիւնները շատ խիստ հակապդեցին եւ այդ հակապդեցութիւնը վերաճեց Ղարաբաղի դէմ ռազմական նախապարձակման:

Սակայն Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը արիաբար պաշտպանեց իր նախահայրերի հողում ապառ ապրելու իրաւունքը: Ապառ ապրելու դարաբաղցիների ձգտումը առաջնորդեց նրանց, եւ 1991 թուականի Սեպտեմբեր 2-ին Լեռնային Ղարաբաղը հռչակեց իր անկախութիւնը: Նոյն թուականի Դեկտեմբեր ամսին 10-ին կայացաւ անկախութեան հանրաքուէ:

Վեց տարուայ դաժան եւ արիւնալի մարտերից յետոյ Լեռնային Ղարաբաղի արիասիրտ եւ կորովի ժողովրդի հայ մարտիկների կատարած սիրանքները ու պատերազմում շահած յաղթանակը տոհմեցին Ադրբեջանին, որ նա 1994 թուականին Կինադադարի պայմանագիր կնքի Լեռնային

Ղարաբաղի հետ: Լեռնային Ղարաբաղի յաղթանակը հրաշալի օրինակ է այն բանի, որ մեզ համար կենսականօրէն կարեւոր հարցերում հայ ժողովուրդը կարող է լինել համախմբուած եւ յիւսիսի հրաշքներ գործել: Սակայն իւրաքանչիւր յաղթանակ արեան գին է պահանջում: Լեռնային Ղարաբաղի յաղթանակը իրագործուեց ատէի քան 6000 հայ նահաւասակ մարտիկների արեան գնով, որոնք սակայն աննահացան եւ իրենց արեամբ կերտեցին արցախեան ապստամարտի պատմութիւնը Ղարաբաղի ապստագրման պատերապմուն: Նրանց յիշատակը միշտ անմար է մեր սրտերում:

Ամէն տարի Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին Հոգեհանգստեան արարողութիւն է կատարում ի հանգիստ ապստամարտիկների հոգիների: Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռը այս տարի Հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարեց Յորդանան գետի ափին՝ մեծ թով ուխտաւորների մասնակցութեամբ: Արարողութիւնը հանդիսապէտեց Պատրիարք Սրբապան Հայրը:

Բիւր խաղաղութիւն եւ խնկարկութիւն նրանց անմոռաց յիշատակին:

#### ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՊՐ. ՊԵՐՃ ՍԵՒՐԱԿԵԱՆԻ ԱՅՅԸ ԵՐՈՒՍԱԴԵՄ

Երուսաղէմի իր այցելութեան ընթացքին՝ Փետրուար 4-ին, Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան նախագահ Պր. Պերճ Սեդրակեանը հանդիպում ունեցաւ Երուսաղէմի Առաքելական Սուրբ Աթոռի Պատրիարք Թորգոմ Արք. Մանուկեանի հետ: Հանդիպման ընթացքին քննարկուեցան Երուսաղէմի Սուրբ Աթոռին, ինչպէս նաեւ հայ գաղութին վերաբերող հարցեր:

Բաղաբաղի վարդապետաց սեղանատան մէջ ի պատիւ Պր. Պերճ Սեդրակեանի միաբանական ճաշկերտը կապակերպուեցաւ, որի ընթացքին Պր. Սեդրակեանը իր խօսքում շեշտեց Պատրիարքարանի կարեւոր դերը հայ հոգեւոր, մշակութային եւ ազգային արժէքներու պահպանման եւ տարածման գործում, ինչպէս նաեւ պատասխանատու դերը հայ քրիստոնէական հաւատքի պատմական կեդրոն հանդիսացող Երուսաղէմի եւ Երուսաղէմում գոնուող արքայապետութեան պահպանման գործին մէջ: Նա նաեւ իր գոհունակութիւնը յայտնեց Պատրիարքարանի ստանձնած հայորդեաց կրթութիւն ճամբելու կարեւոր առաքելութեան համար, որը թէեւ ծախսատար է, սակայն Պատրիարքարանը մեծ գիտակցութեամբ կ'իրականացնէ թէ՛ գաղութի հայ պատկերներու հայեցի կրթութեան պարտաւորութիւնը, եւ թէ՛ Ժառանգաւորաց Վարժարանի մէջ տրուող հոգեւոր կրթութիւնը, ուր կը պատրաստուին Հայ Եկեղեցու ապագայ հոգեւոր սպասաւորներ, որոնք պէտք է ստանձնեն արքայապետեաց պաշտպանութեան պատասխանատուութիւնը, ինչպէս նաեւ ծառայեն աշխարհի տարբեր ծայրեր սփռուած հայութեանը՝ մատակարարելով անոնց հոգեւոր կարիքներուն:

Պր. Սեդրակեանը հանդիպում ունեցաւ նաեւ Կալուածոց Տեսուչ Բագրատ Արք. Պուրճեքեանի հետ եւ ծանօթացաւ այդ բաժանմունքի առջեւ ծառացած դժուարութիւններուն:

Նոյն օրուայ երեկոյեան Պր. Սեդրակեանը եւ Պատրիարք Սրբապան Հայրը ընթերցին Ժառանգաւորաց Վարժարանի սաներու եւ ուսուցչական անձնակազմի հետ: Պր. Սեդրակեանը ընթերցի ընթացքին իր խօսքում նշեց. «Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն յետոյ, Երուսաղէմի Սուրբ Աթոռը ամենակարեւոր կրօնական կեդրոնն է, որն էլ կը հանդիսանայ մեր ինքնութեան